

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

Фінансова безпека підприємства та шляхи її забезпечення

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Туранська Анна Олегівна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту
Марусяк Наталія Леонідівна
_____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від ____ травня 2024 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

Чернівці – 2024

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні основи формування фінансової безпеки підприємств підприємства	6
1.1. Сутність фінансової безпеки підприємства	6
1.2. Загрози фінансовій безпеці підприємства та складові її забезпечення	9
Розділ 2. Оцінка стану фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті»	14
2.1. Характеристика формування фінансових ресурсів для забезпечення фінансової стійкості товариства	14
2.2. Аналіз впливу складу активів на ліквідність та платоспроможність підприємства	21
2.3. Аналіз ефективності діяльності ТОВ «Меблі Сіті»	26
Розділ 3. Шляхи забезпечення фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті»	32
3.1. Діагностика фінансової безпеки як складова механізму її забезпечення на підприємстві	32
3.2. Способи запобігання та нейтралізації загроз фінансовій безпеці підприємства	36
Висновки	43
Список використаних джерел	49
Додатки	

ВСТУП

У сучасному світі економічна ситуація постійно змінюється через різноманітні фактори, такі як геополітичні конфлікти, економічні кризи, зміни в регулюванні ринків тощо. Війна призвела до значного збільшення ризиків для бізнесу, таких як зниження попиту на товари та послуги, збільшення цін на ресурси, торгові перешкоди та інші негативні наслідки. Підтримання фінансової безпеки є інструментом забезпечення стійкості та виживання у важких умовах. За умов військового стану для держави, а саме її фінансової системи є важливою підтримка потужностей вітчизняних підприємств. В свою чергу, для ефективної роботи та здатності до конкуренції підприємства неабияку роль відіграє фінансова безпека. В сучасних умовах через суттєві темпи інфляції, релокацію підприємствам складно її забезпечувати. Саме тому, питання забезпечення фінансової безпеки є актуальною темою для дослідження. Отже, дослідження фінансової безпеки підприємства в умовах війни стає важливим інструментом для забезпечення стійкості, виживання та успішного функціонування бізнесу в умовах екстремальних обставин. Вивчення складових фінансової безпеки допомагає підприємствам адаптуватися до змін і захищати себе від негативних наслідків.

Важливі аспекти дослідження сутності фінансової безпеки підприємства розкривалися в роботах таких вчених як Л. Абалкін, Г. Аніловська, О. Ареф'єва, Н. Вавдіюк, З. Варналій, М. Копитко, О. Ляшенко, І. Мігус, І. Мойсеєнко, Т. Момот, В. Мунтіян, Є. Олейніков, І. Оттенко, Г. ПастернакТаранушенко, Є. Палига, В. Пономаренко, В. Прохорова, І. Ревак, Є. Рудніченко, М. Флейчук, В. Франчук, М. Швець, Л. Шемаєва, С. Шкарлет, О. Шляйфер, А. Штангрет та інші. Однак ряд в сьогodнішніх умовах розвитку, поняття фінансової безпеки підприємства в умовах постійних змін досі залишаються не розкритими в повній мірі, що і зумовило вибір даної тематики і її сучасну актуальність.

Таким чином, метою кваліфікаційної роботи є розгляд теоретичних основ та обґрунтування організаційно-прикладних засад формування фінансової безпеки підприємства з метою її забезпечення.

Досягнення поставленої мети зумовило формування та вирішення наступних завдань:

- дослідити суть фінансової безпеки підприємства;
- вивчити загрози фінансовій безпеці підприємства та складові її забезпечення;
- оцінити фінансовий стан та рівень фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті»;
- визначити шляхи забезпечення фінансової безпеки підприємства;
- запропонувати способи запобігання та нейтралізації загроз фінансовій безпеці ТОВ «Меблі Сіті».

Об’єктом дослідження даної роботи є фінансова безпека ТОВ «Меблі Сіті».

Предметом дослідження є механізм забезпечення достатнього рівня фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті» в сучасних умовах.

Методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення фінансової науки, наукові дослідження українських та зарубіжних учених у сфері фінансової безпеки суб’єктів господарювання.

Для досягнення поставленої мети та визначених завдань було використано загальнонаукові і специфічні методи дослідження: діалектичний та синтетичний, метод наукової абстракції – для уточнення сутності фінансової безпеки підприємства; метод порівняння – для оцінки фактичних значень фінансових показників у динаміці; графічний – для побудови гістограм та наочного відображення тенденцій; аналіз та синтез – для визначення шляхів забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові документи; матеріали фінансової звітності товариства; наукові доробки вітчизняних і зарубіжних учених-фінансистів з проблематики дослідження.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалаврського рівня вищої освіти включає: вступ, основну частину, висновки. Результати представленого кваліфікаційного дослідження викладені на 48 сторінках, список використаних джерел включає 42 найменування. Робота містить 17 таблиць, 6 рисунків та 3 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансової безпеки підприємства

В економічній літературі немає єдиного підходу до розуміння категорії економічної безпеки. Розглянувши погляди різних дослідників, варто зазначити, що деякі з них пов'язують його трактування з безпекою міжнародної економічної системи, що пов'язано з проблемами дестабілізації світової економіки, нерівномірності економічного зростання та циклічності економічних процесів. Тоді як інші дослідники розглядають поняття економічної безпеки з точки зору ефективного розвитку національної економіки, яка безпосередньо визначається можливістю залучення інвестицій, наявністю сировинних та енергетичних ресурсів і стимулює розвиток окремої країни. Неоднозначність розуміння цієї категорії призводить до існування різних її трактувань. Термін «економічна безпека» вперше з'являється в програмі виходу з Великої депресії 1933–1937 рр., яку запропонував Ф. Рузвельта і була складовою програми соціально-економічних перетворень [39]. Уже в 1944 р. Ф. Рузвельт розглядав: «економічну безпеку в контексті існування таких економічних прав, як гідне житло, хороша освіта, соціальний захист, прийнятний дохід в обмін на продукти та достатній рівень зайнятості населення» [39, с. 275].

Однією з важливих складових економічної безпеки є фінансова безпека, особливо в умовах постійних трансформаційних змін глобальної економіки. Забезпечення належного рівня фінансової безпеки є надзвичайно актуальним завданням розвитку національної економіки. Це дасть можливість отримати конкурентні переваги на зовнішньому ринку, підвищити рівень інвестиційної привабливості національної економіки та стимулювати інноваційну активність підприємств, стабілізувати ринок фінансових послуг та підвищити довіру населення до фінансової системи країни. Велика кількість науковців

дотримуються думки, що фінансова безпека є досить важливою, як основа забезпечення економічної безпеки держави.

З філософської точки зору, безпека – це «такий стан захищеності буття, цінностей та інтересів суб'єкта (об'єкта) від загроз та небезпек, за якого забезпечуються оптимальні умови його життєдіяльності, розвитку та самореалізації» [18]. Якщо аналізувати чинники забезпечення оптимальних умов функціонування суб'єкта господарювання, то на перший план виходить його фінансова безпека.

Термін «фінансова безпека підприємства» в науковій літературі трактується як:

– «складова економічної безпеки підприємства, яка забезпечує такий фінансовий стан господарюючого суб'єкта, що характеризується якістю та збалансованістю наявних фінансових ресурсів, а також стійкістю до існуючих та можливих загроз» [3, с. 237];

– «такий динамічний стан підприємства, який характеризується здатністю протистояти можливим зовнішнім і внутрішнім загрозам щодо його господарської і фінансової діяльності за рахунок реалізації комплексу організаційних та управлінських заходів для забезпечення безперервного та беззбиткового функціонування в умовах дестабілізуючого впливу навколишнього середовища» [9, с. 115];

– «комплексна характеристика стану захищеності фінансових інтересів підприємства та їх узгодженості із наявним потенціалом і заявленими цілями, що дозволяє протистояти різним негативним факторам у процесі фінансово-господарської діяльності» [13, с. 18];

– «такий фінансовий стан підприємства, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, що використовуються підприємством; по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз; по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів,

місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї системи» [12, с. 174].

Отже, як бачимо із наведених визначень, розуміння науковцями сутності фінансової безпеки підприємства, в основному, зводиться до стабільного фінансового стану, стійкості до зовнішніх та внутрішніх загроз, достатнього рівня прибутковості та ліквідності, здатності вчасно розрахуватися за поточними зобов'язаннями, не припиняючи господарської діяльності. Важливість забезпечення фінансової безпеки вітчизняних підприємств обумовлена тим, що вона є складовою фінансової безпеки держави і виступає як ступінь інтеграції фінансової системи підприємства в національну фінансово-кредитну сферу.

Взаємний вплив фінансових систем підприємства та держави проявляється в тому, що держава впливає на стан фінансової безпеки підприємств через чинне законодавство у фінансово-кредитній сфері, зокрема шляхом реалізації податкової, грошово-кредитної, інвестиційної політики; шляхом контролю за функціонуванням фінансів підприємств, який здійснюється низкою державних органів – Національним банком України, Державною податковою службою України, Державною митною службою України, Пенсійним фондом України; наданням консультативної і методичної допомоги підприємствам у формуванні ними власної фінансової політики у руслі загальнодержавної фінансової політики.

У свою чергу, підприємство впливає на стан фінансової безпеки держави шляхом сплати податків та внесків на соціальне страхування; збільшенням валютної виручки від експорту товарів та послуг; відкриттям банківських депозитів; підвищенням інвестиційної активності. Кожне підприємство повинне мати власний механізм управління фінансовою безпекою, який, звичайно, залежить від сфери діяльності підприємства, забезпечення корпоративними ресурсами та можливостями впровадження основних заходів підтримки її належного рівня. Першим елементом цього механізму є діагностика рівня фінансової безпеки.

1.2. Загрози фінансовій безпеці підприємства та складові її забезпечення

Фінансова безпека підприємства - це стан, при якому підприємство має достатні ресурси та можливості для виконання своїх фінансових зобов'язань та забезпечення стійкості у важких економічних умовах. Це означає, що підприємство має достатньо грошових коштів, щоб виплачувати заробітну плату, податки, кредити та інші витрати, а також мати резерви на непередбачені витрати або кризові ситуації.

Стабільне фінансове становище є результатом ефективної роботи підприємства в контексті управління всіма факторами виробництва з урахуванням змін екзогенного й ендогенного середовищ. Достатній рівень фінансової безпеки характеризується такими ознаками: висока платоспроможність, достатній рівень прибутковості, стабільні темпи середньострокового розвитку підприємства.

Варто зауважити, що підприємство як відкрита система перебуває в постійній взаємодії з іншими економічними агентами як на мікро-, так і на макрорівні. Через це поняття фінансової безпеки має розглядатися в контексті економічної безпеки загалом. З огляду на зазначене фінансова безпека підприємства є ключовим аспектом для широкого кола стейкхолдерів унаслідок їхньої залежності від економічних трансфертів. Так, домогосподарства залежні від підприємства в площині джерела доходу та працевлаштування. Державні й місцеві органи залежні від підприємства як платника податків. Підприємство, що зазнало падіння рівня своєї фінансової безпеки, не буде спроможне стабільно надавати ці економічні трансферти. Завдяки цьому згадані вище стейкхолдери вкрай зацікавлені у високому рівні фінансової безпеки підприємств. Рівень фінансової безпеки також виконує сигнальну функцію для стейкхолдерів. Наприклад, високий рівень фінансової безпеки свідчить про сильну ринкову позицію підприємства та майбутні можливості створення вартості. Високий рівень фінансової безпеки також

сприяє більшій «незалежності» суб'єкта підприємництва від зовнішніх умов, у такий спосіб знижуючи свій ринковий і фінансовий ризики. Фінансова безпека перебуває у щільному зв'язку з ринковою позицією підприємства – чим стабільніші фінансовий результат і частка ринку, тим вищий рівень фінансової безпеки. З погляду фінансів підприємства це виявляється у співвідношенні власного та позикового капіталу. Зазвичай у міру розвитку підприємства зростає вага позикового фінансування у структурі його зобов'язань. Зростання ваги позикового капіталу в структурі зобов'язань є логічним шляхом розвитку фінансової політики підприємства – адже витрати на позикове фінансування є нижчими порівняно із затратами на власний капітал.

Однак незбалансоване зростання ваги позикового фінансування призводить до, по-перше, надмірної обтяженості підприємства боргами, по-друге, суттєвої ризиковості бізнес-моделі підприємства. У кризовий період ці явища загострюються та спричинюють широкий спектр негативних наслідків на мікрорівні, а саме: тиск на стан платоспроможності підприємства, вимивання ресурсу на погашення позик і скорочення потенціалу інвестування в розвиток, потенційне банкрутство підприємства тощо. Негативні наслідки через незбалансовану фінансову політику підприємства потенційно утворюються і на макрорівні, зокрема через низький рівень фінансової безпеки підприємства зазнають складнощів стейкхолдерів за ланцюжком створення вартості (постачальники, торговельні партнери, споживачі), утворюються кризи в окремих секторах і галузях національної економіки, зростає тиск на банківську систему країни через кризу неплатежів за борговими зобов'язаннями, скорочуються доходи домогосподарств, утворюється тиск на збалансованість фінансової системи країни.

Однак слід зазначити, що стан слабкої фінансової безпеки підприємства має не тільки суто фінансову природу (через незбалансованість фінансової політики підприємства), але і ринковий базис унаслідок впливу факторів бізнес-середовища. Так, негативний вплив на фінансову безпеку справляють низка екзогенних факторів, зокрема:

- негативна динаміка на основному та суміжних ринках, де підприємство здійснює свою господарську діяльність;
- несприятлива кон'юнктура на сировинних ринках;
- падіння на фінансових ринках і, як наслідок, зміна настроїв та очікувань інвесторів;
- криза в окремій національній економіці, що є ключовим торгівельним партнером країни, де розташоване підприємство;
- регіональні й глобальні соціально-економічні та фінансово-економічні кризи. Як результат, менеджменту підприємства необхідно оцінювати широкий спектр екзогенних і ендогенних факторів впливу. Підсумуємо цей перелік у табл. 1.1

З огляду на зазначене вище варто також зауважити, що забезпечення фінансової безпеки підприємства є складним завданням, та охоплює вплив на низку кількісних і якісних показників мікрорівня, зокрема таких як:

- розмір ринкової частки підприємства;
- обсяг активів підприємства;
- структура капіталу підприємства;
- співвідношення коротко- та довгострокових зобов'язань підприємства;
- стан оборотного капіталу підприємства;
- рівень прибутковості підприємства;
- рівень платоспроможності підприємства;
- вірогідність банкрутства підприємства.

Ці показники необхідно розглядати в динаміці та порівнювати з галузевими й ринковими бенчмарками. Важливо розуміти фактори впливу на зміну динаміки та структури таких показників. Також необхідно зважати на ринкову кон'юнктуру й розглядати запропоновані показники в контексті змін на ринку та національній економіці.

Важливо коригувати операційні й стратегічні плани підприємства, беручи до уваги результати аналізу стану показників фінансової безпеки. Ключовим аспектом дієвої системи аналізу стану фінансової безпеки є

інтегрований погляд на якісну та кількісну динаміку її стану, а також на адаптацію фінансової і ринкової позицій підприємства відповідно до поточного й перспективного стану фінансової безпеки.

Таблиця 1.1

Комплекс екзогенних і ендогенних чинників впливу на фінансову безпеку підприємства

Чинники	Роз'яснення
Демографічні	<ul style="list-style-type: none"> – рівень народжуваності; – рівень смертності; – динаміка міграції населення; – зміна демографічної структури населення
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> – рівень доходів домогосподарств; – обсяг заощаджень домогосподарств; – динаміка споживання домогосподарств; – рівень споживчих цін; – динаміка обороту роздрібною торгівлі; – рівень облікової ставки
Соціокультурні	<ul style="list-style-type: none"> – рівень освіченості населення; – зміни в соціокультурних цінностях; – схильність дотримуватися традицій; – здатність приймати зміни; – схильність до інноваційності
Екологічні	<ul style="list-style-type: none"> – доступність природних ресурсів; – дефіцит сировини; – динаміка змін клімату; – рівень забрудненості середовища
Технологічні	<ul style="list-style-type: none"> – рівень інноваційності галузі; – рівень витрат R&D
Політико-правові	<ul style="list-style-type: none"> – рівень політичної стабільності; – сталість регуляторної політики; – стан захисту прав інтелектуальної власності; – стан захисту прав інвесторів
Організаційні	<ul style="list-style-type: none"> – структура власності підприємства; – організаційна структура підприємства; – плинність кадрів на підприємстві; – рівень умотивованості персоналу
Виробничі	<ul style="list-style-type: none"> – виробничі потужності підприємства; – доступність фінансування; – рівень технологічного розвитку підприємства; – забезпеченість кваліфікованим персоналом

Для покращення якості аналізу та отриманих рекомендацій у розрізі стану фінансової безпеки необхідно додавати й аналіз специфіки роботи конкретного підприємства через те, що різні підприємства перебувають у різних умовах, а їхні стейкхолдери ставлять різні ринкові та фінансові цілі.

Таким чином фінансова безпека формується під дією багатьох чинників. Основні складові фінансової безпеки підприємства відображені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

Складові фінансової безпеки підприємства

Складові	Характеристика
Ліквідність	Здатність підприємства конвертувати свої активи у грошові кошти для виплати поточних зобов'язань. Висока ліквідність дозволяє підприємству уникати проблем з оплатою рахунків і кредитів у випадку непередбачених витрат або зниження доходів.
Стійкість до ризиків	Підприємство повинно мати механізми для ідентифікації, оцінки та управління різноманітними ризиками, такими як фінансові, економічні, політичні, природні катастрофи тощо.
Ефективне фінансове планування і управління	Включає в себе розробку реалістичних фінансових планів, контроль над витратами, оптимізацію фінансових ресурсів та постійне оновлення фінансової стратегії.
Стабільність прибутковості	Підприємство повинно генерувати стабільні прибутки, достатні для виплати витрат та реінвестування у розвиток бізнесу.
Диверсифікація ризиків	Розподіл ризиків між різними напрямками бізнесу або ринками може зменшити вплив негативних факторів на фінансове становище підприємства.
Достатня кількість резервів	Підприємство повинно мати достатній запас фінансових ресурсів, які можуть використовуватися в разі непередбачених витрат або економічних труднощів.

Отже основними складовими, що формують фінансову безпеку підприємства є забезпечення ліквідності, стійкість його до ризиків, ефективне фінансове планування та управління, стабільність прибутковості, диверсифікація ризиків та достатня кількість резервів. Загалом, фінансова безпека підприємства забезпечує його стійкість та життєздатність у складних економічних умовах і є ключовим елементом успішної діяльності.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «МЕБЛІ СІТІ»

2.1. Характеристика формування фінансових ресурсів для забезпечення фінансової стійкості товариства

ТОВ «Меблі Сіті, зареєстровано у м. Київ, але офісне приміщення компанії та його основні торговельні площі знаходиться за адресою м.Чернівці, вул. Енергетична 4. Крім того торговельні площі за такими адресами: провулок Складський 11, склад № 12, вул. Хотинська 39 Л, вул. Пилипа Орлика 2а.

Компанія понад з 2018 року 5 років працює на ринку та пропонує роздрібну й гуртову торгівлю меблями від українських виробників. Організаційно-правова форма господарювання торговельного підприємства – ТОВ.

ТОВ «Меблі Сіті» є самостійним господарюючим суб'єктом, який має статус юридичної особи та самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в банківських установах, фірмові реквізити.

Основним видом діяльності товариства є оптова та роздрібна торгівля меблями. У його установчих документах (дод А) зазначені такі КВЕД:

«46.47 – Оптова торгівля меблями, килимами й освітлювальним приладдям (основний);

47.59 – Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах;

47.91 - Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет;

47.99 – Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами;

68.20 - Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна» [Додаток А].

У квітні 2018 р, підприємство було зареєстровано із статутним

капіталом в розмірі 50 тис. грн. В подальшому, для здійснення торгівельної діяльності підприємство нарощувало власний капітал, в тому числі і статутний. На кінець 2023 р. зареєстрований капітал ТОВ «Меблі Сіті» сформовано у розмірі 15250,8 тис. грн. Впродовж функціонування фінансові ресурси підприємства збільшувалися за рахунок власних та позикових джерел, додаток Б, В, табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Джерела фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн			Відхилення за 2023-2021 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн	%
Власний капітал	11676,4	12758,1	15250,8	3574,4	30,61
Позиковий капітал	5602,1	5327	8876,1	3274	58,44
Всього	17278,5	18085,1	24126,9	6848,4	39,64

Фінансові ресурси ТОВ «Меблі Сіті» у 2023 р. порівняно із 2021 р. зросли на 6848,4 тис. грн. (39,64%), найбільше зростання спостерігається у 2023 р. Зростання фінансових ресурсів відбулося за рахунок зростання власних і позикових джерел. Величина власного капіталу товариства у 2023 році зросла за 3 роки на 3574,4 тис. грн., тобто на 30,61%, порівняно із 2021 р. Щодо позикового капіталу торгівельного підприємства, то у 2023 р. порівняно із 2021 р. він зріс на 3274 тис. грн. (58,44%). Тобто сума капіталу підприємства зросла рівноважно як за рахунок власного так і позикового капіталу.

Структура джерел фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 роки відображена на рис. 2.1

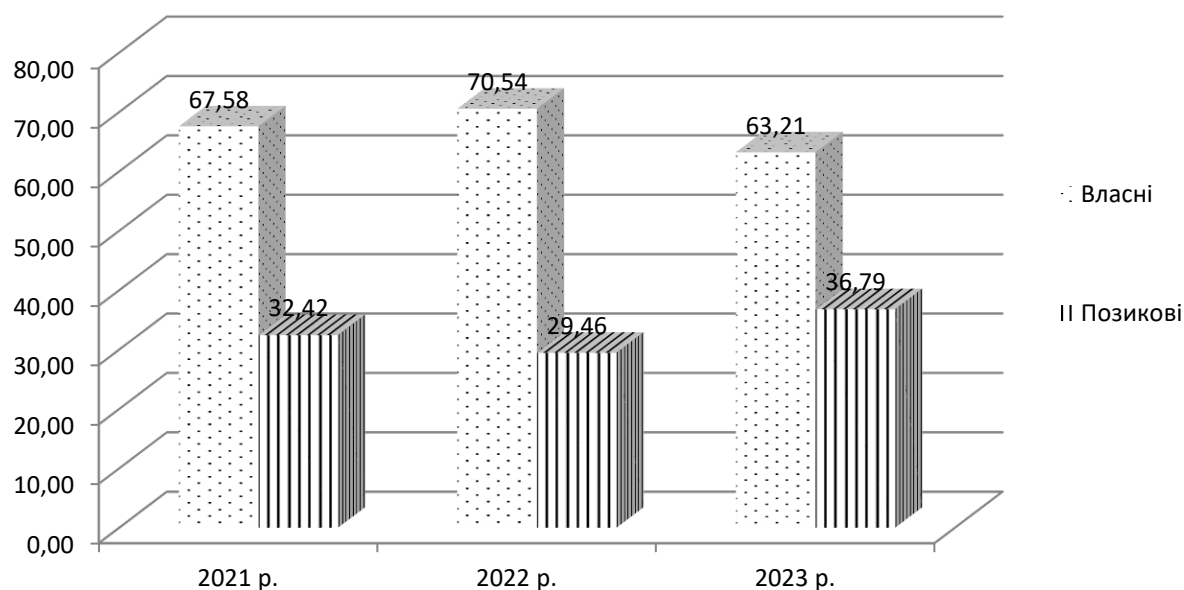

Рис. 2.1. Динаміка структури фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., %

Структура фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» у останні три роки демонструє перевагу власного капіталу, питома вага власних фінансових ресурсів становила у 2021 р. – 67,58%. На кінець 2021 р. власний капітал складав 70,54%, у 2023 р. – 63,21 % від усіх джерел капіталу. Величина власного капіталу зменшилася за три роки на 4,37 пункти. Питома вага позикового капіталу з 32,42 % у 2021 р. незначно збільшилася і на кінець 2023 р. до 36,79%. Тобто підприємство в процесі своєї діяльності прийшло до оптимально стабільної структури капіталу.

Розглянемо детальніше склад джерел фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті», таблиця. 2.2.

Власний капітал товариства помірно зростає. Такі зміни, насамперед, пов'язані із збільшенням зареєстрованого капіталу з 10220,5 тис. грн. у 2021 р. до 12285,7 тис. грн у 2023 р. Тобто зареєстрований капітал зріс за три роки років на 2065,2 тис. грн. У 2022-2023 рр. у підприємства з'явився додатковий капітал у розмірі 2065,2 тис. грн., 2053 тис. грн. Нерозподілений прибуток торговельного підприємства змінюється щороку, так у 2021 р. він дорівнював – 1455,9 тис. грн., у 2022 р. зменшився до 472,4 тис. грн., у 2023 р. зріс до 912,1 тис. грн.

Таблиця. 2.2.

Динаміка джерел фінансових ресурсів
ТОВ «Меблі Сіті» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн .			Відхилення за 2023-2021 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%
Власний капітал, в тому числі	11676,4	12758,1	15250,8	3574,4	30,61
Зареєстрований капітал	10220,5	10220,5	12285,7	2065,2	20,21
Додатковий капітал	0	2065,2	2053,0	2053	100
Нерозподілений прибуток	1455,9	472,4	912,1	-543,8	-37,35
Позиковий капітал, в тому числі	5602,1	5327,0	8876,1	3274	58,44
Короткострокові кредити банків	2005,4	1012,4	995,0	-1010,4	-50,38
Поточна кредиторська заборгованість за товари	1889,1	2552,4	2273,3	384,2	20,34
Поточна кредиторська заборгованість бюджету	44,9	36,6	35,0	-9,9	-22,05
Поточна заборгованість зі страхування	0,6	0,6	0,9	0,3	50,00
Поточна заборгованість з оплати праці	2,5	0,8	0,5	-2	-80,00
Інша поточна заборгованість	1269,5	1724,2	5571,4	4301,9	338,87

Обсяг позикового капіталу у 2021 р. дорівнював 5602,1 тис. грн., у 2022 р. становив 5327 тис. грн, і у 2023 р. дорівнював 8876,1 тис. грн. В цілому за три роки величина позикового капіталу зросла на 3274 тис. грн. (58,44%).

Щороку у підприємства спостерігаються зобов'язання за короткостроковим банківським кредитуванням, на кінець 2021 р. величина кредитів складала 2005,4 тис. грн, на кінець 2022 р. – 1012,5 тис. грн., на кінець 2023 р. – 995 тис. грн.

Поточна кредиторська заборгованість підприємства за товари роботи послуги у 2021 р. становила 1889,1 тис. грн., у 2022 р. зросла до 2552,4 тис.

грн., у 2023 р. зросла до 2273,3 тис. грн. В цілому динаміка кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги мала тенденцію до збільшення, зросла на 20,34%.

У складі зобов'язань товариства є поточна заборгованість до бюджету, яка у 2021 р. дорівнювала 44,9 тис. грн., у 2022 р. мала значення 36,6 тис. грн, і у 2023 р. 35 тис. грн. Тобто зменшення на 22,05%.

Поточна заборгованість з оплати праці спостерігається у 2021 р. у сумі - 2,5 тис. грн., у 2022 р. – 0,8 тис. грн., у 2023 р. – 0,5 тис. грн. Поточна заборгованість зі страхування у ТОВ «Меблі Сіті» була у 2021-2022 рр. у сумі 0,6 тис. грн., у 2023 р.. зросла до 0,9 тис. грн. Інша поточна заборгованість у 2021 р. становила 1269,5 тис. грн., 2022 р. була у сумі 1724,2 тис. грн, у 2023 р. становила 5571,4 тис. грн.

Структура джерел фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр. зображена на рис. 2.2

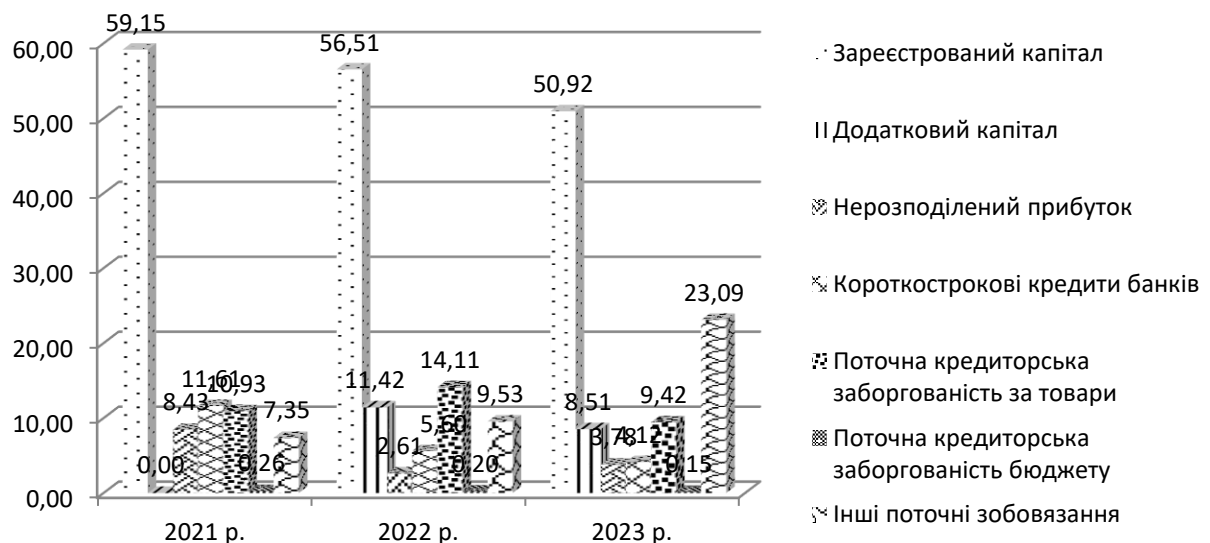

Рис. 2.2. Динаміка структури джерел фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр., %

У 2021 р. найбільша питома вага у капіталі торгівельного підприємства належала зареєстрованому капіталу, а саме – 59,15 %, питома вага короткострокових кредитів - 11,61%, поточної кредиторської заборгованості за товари – 10,93%, частка нерозподіленого прибутку – 8,43%, поточної кредиторської заборгованості бюджету 0,26%, інших поточних зобов'язань –

7,35%.

У 2023 р. структура капіталу була сформована таким чином: 50,92% займає зареєстрований капітал, 8,51% - додатковий капітал, 3,78% - нерозподілений прибуток, 4,12% - припадає на короткострокові кредити банків, 9,42% - частка кредиторської заборгованості за товари, 0,15% - заборгованість бюджету, 23,09% - інші поточні зобов'язання.

Склад та структура фінансових ресурсів підприємства значною мірою визначає фінансову стійкість підприємства

Основним видом діяльності ТОВ «Меблі Сіті» є торгівля меблями українських товаровиробників. Внаслідок особливості господарської діяльності, активи насамперед представлені у значному обсязі запасів, а саме запасів меблів, виставлених у торговельних залах. У таблиці 2.3 наведено визначення типу фінансової стійкості ТОВ «Меблі Сіті»

Таблиця 2.3

Алгоритм визначення типу фінансової стійкості
ТОВ «Меблі Сіті» у 2021 - 2023 рр.

№	Показник	На кінець 2021 р.	На кінець 2022 р.	На кінець 2023 р.	Зміна (+,-) 2023 до 2021 рр.
1	Оборотний капітал	17276,9	18076,9	24126,9	6850
2	Поточні зобов'язання	5602,1	5327	8876,1	3274
3	Власний оборотний капітал (р. 1 - р. 2)	11674,8	12749,9	15250,8	3576
4	Запаси	12966,6	16639,2	20198,7	7232,1
5	Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу (р. 3 - р. 4)	-1291,8	-3889,3	-4947,9	-3656,1
6	Короткострокові кредити банків	2005,4	1012,5	995	-1010,4
7	Основні джерела формування запасів	13680,2	13762,4	16245,8	2565,6
8	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел формування запасів	713,6	-2876,8	-3952,9	-4666,5
	Тип фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	-

Відповідно до традиційної методики визначення типу фінансової стійкості підприємства для забезпечення запасів необхідно мати значний обсяг власних джерел. Але аналіз складу та структури фінансових ресурсів товариства засвідчив, що воно користується і позиковими джерелами. Підприємство залучає короткострокові банківські кредити, також у нього є поточна кредиторська заборгованість за товари.

У підприємства обсяг основних планових джерел не забезпечує формування необхідних товарних запасів, тому тип фінансової стійкості ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр. можна визначити як кризовий.

Для корегування оцінки фінансової стійкості відповідно до особливостей діяльності ТОВ «Меблі Сіті» розрахуємо ряд відносних показників, що характеризують структуру джерел фінансових ресурсів, табл. 2.4

Таблиця 2.4

Аналіз показників фінансової стійкості
ТОВ «Меблі Сіті» у 2021 - 2023 рр.

№	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+,-) 2023 до 2021 рр.
1	Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,68	0,71	0,63	-0,04
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,48	1,42	1,58	0,10
3	Коефіцієнт фінансової стабільності	2,08	2,39	1,72	-0,37
4	Коефіцієнт фінансового ризику	0,48	0,42	0,58	0,10
5	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,00	1,00	1,00	0,00
6	Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів	0,90	0,77	0,76	-0,15

ТОВ «Меблі Сіті» має значну частку власних фінансових ресурсів, тому більшість відносних показників фінансової стійкості мають значення, що засвідчує рівень фінансової стійкості на належному рівні та середній рівень фінансової безпеки підприємства. Так, значення коефіцієнта автономії у 2021 р. дорівнює 0,68, у 2022 р. 0,71, у 2023 р. – 0,63. Значення коефіцієнта фінансової залежності в свою чергу у 2021 р. дорівнювало 1,48, у 2022 рр. - 1,42, у 2023 р. зросло до 1,58. Коефіцієнт фінансової стабільності у 2021 р. дорівнював 2,08, у 2022 зріс до 2,39 і у 2023 р. зменшився до 1,58. Значення коефіцієнта фінансового ризику товариства має протилежну тенденцію.

Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу ТОВ також відповідає особливостям і дорівнює 1. Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом товарних запасів у 2021 р. дорівнює 0,9, у 2022 р. зменшився до 0,77, у 2023 році дорівнював 0,76.

2.1. Аналіз впливу складу активів на ліквідність та платоспроможність підприємства

ТОВ «Меблі Сіті» сформувало певний склад активів для забезпечення діяльності. Їх вартість відображається у формі № 1 «Баланс». Динаміка оборотних та необоротних активів відображена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Активи ТОВ «Меблі Сіті» за 2021– 2023 рр.

Активи	На кінець року, тис. грн			Відхилення за 2023-2021 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%
Необоротні активи	1,6	8,5	0	-1,6	-100,00
Оборотні активи	17276,9	18076,9	24126,9	6850	39,65
Всього	17278,5	18085,1	24126,9	6848,4	39,64

Зростання активів ТОВ «Меблі Сіті» спостерігається впродовж 3 років,

найбільше зростання відбувалося у 2023 р. Вони зросли на 6848,4 тис. грн. (39,64 %). Величина необоротних активів у 2021 р. дорівнювала 1,6 тис. грн., у 2022 р. – 8,5, у 2023 р. їх вартість повністю була амортизована і дорівнювала нуль. Торгівельні площі та адміністративне приміщення підприємство орендує тому не має власних основних засобів. Активи підприємства переважно представлені оборотними активами, що зросли за 2021-2023 рр. на 39,65%. Структура активів ТОВ «Меблі Сіті» зображена на рисунку 2.3.

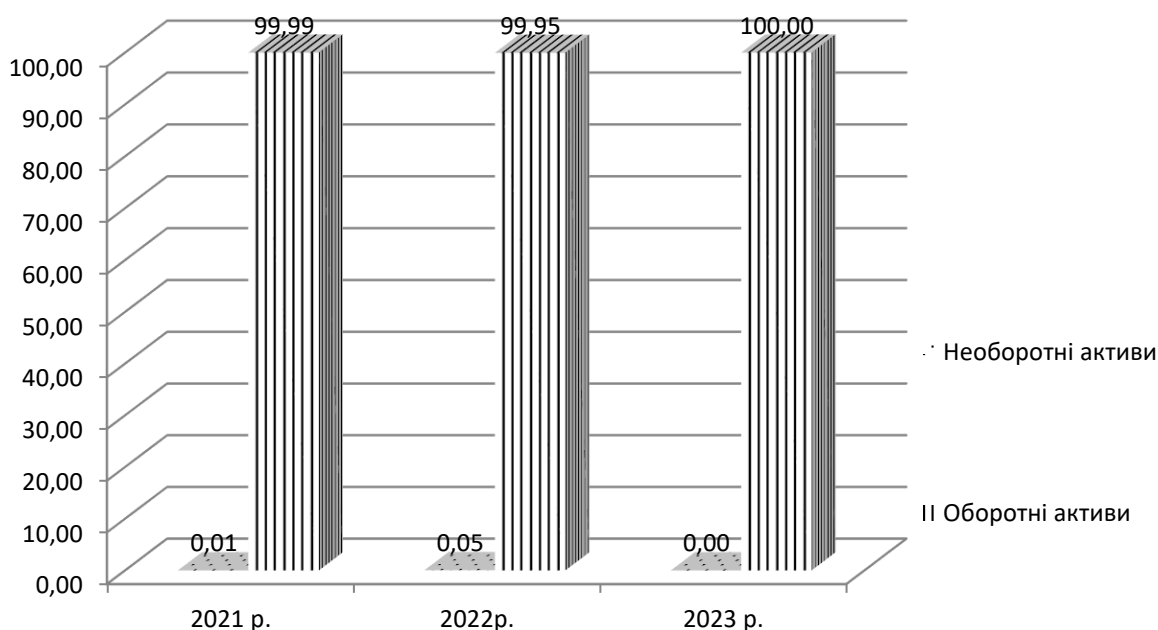

Рис. 2.3. Структура активів ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр., %

Як можна спостерігати більше 99 відсотків активів є оборотними. У 2023 р. у підприємства взагалі оборотні активи займають всі 100% активів. Тому при оцінці активів основну увагу варто приділити оборотним активам товариства. У табл. 2.6., наведений склад оборотних активів.

У складі оборотних активів аналізованого підприємства є запаси товарів у значному розмірі, дебіторська заборгованість, грошові кошти, витрати майбутніх періодів, та інші оборотні активи. Величина запасів товарів ТОВ «Меблі Сіті» зростає. Зокрема, у 2021 р. їх обсяг становив 12966,6 тис. грн, у 2022 р. – 16639,2 тис. грн, у 2023 р. зріс до 20198,7 тис. грн. Обсяг дебіторської заборгованості за товари постійно змінюється. Так у 2021 р. її обсяг становив 412,7 тис. грн., у 2022 р. – 430,4 тис. грн., у 2023 р. – 1314,9 тис. грн. Обсяг

дебіторської заборгованості ТОВ «Меблі Сіті» за розрахунками з бюджетом у 2021 р. дорівнював 106,3 тис. грн, у 2022 р. – 33,5 тис. грн, у 2023 р. становив 112,1 тис. грн.

Таблиця 2.6

Динаміка оборотних активів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021 – 2023 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн			Відхилення за 2023-2021 рр.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	тис. грн.	%
Запаси	12966,6	16639,2	20198,7	7232,1	55,77
Дебіторська заборгованість за товари	412,7	430,4	1314,9	902,2	218,61
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	106,3	33,5	112,1	5,8	5,46
Інша поточна дебіторська заборгованість	3469,2	510,8	956,0	-2513,2	-72,44
Грошові кошти	103,6	21,9	2,3	-101,3	-97,78
Витрати майбутніх періодів	107,1	231,2	1244,1	1137	1061,62
Інші оборотні активи	111,4	209,1	298,8	187,4	168,22
Всього	17276,9	18076,9	24126,9	6850	39,65

У торговельного підприємства значна сума іншої поточної дебіторської заборгованості була у 2021 р. - 3469,2 тис. грн. у 2022 р.. відбулося зменшення до 510,8 тис. грн і у 2023 рік до 956,0. Зміна грошових коштів не має сталої тенденції. Їх залишок у 2021 р. становив 103,6 тис. грн., у 2022 р. зменшився до 21,9 тис. грн, у 2023 до 2,3 тис. грн. У торговельного підприємства є суми витрат майбутніх періодів, у 2021 р. - 107,1 тис. грн, у 2022 р. -231,2 тис. грн, у 2023 р. їх величина зросла до 1244,1 тис. грн. Величина інших оборотних активів на кінець 2021 р. становила 111, 4 тис. грн., на кінець 2022 р. - 209,1 тис. грн, на кінець 2023 р. – 298,8 тис. грн.

Частка складових оборотних активів ТОВ «Меблі Сіті» у загальній сумі за 2021-2023 рр. відображена на рисунку 2.4.

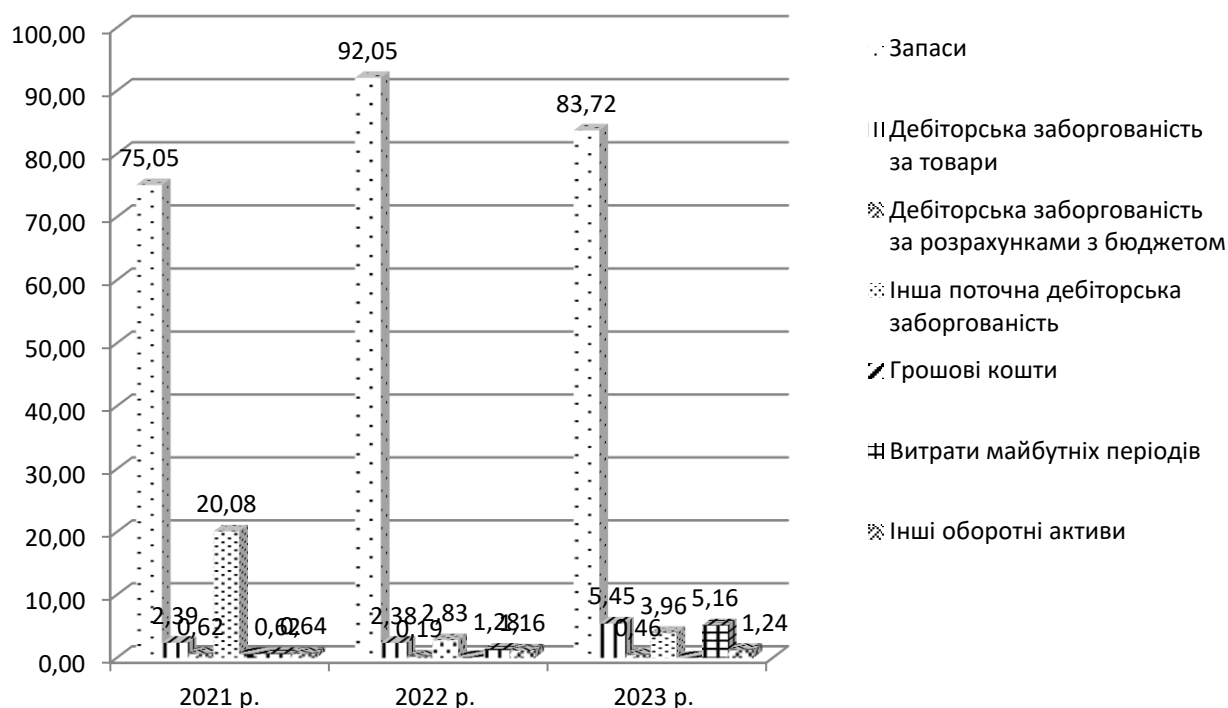

Рис. 2.4. Динаміка структури оборотних активів ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр., %

У ТОВ «Меблі Сіті» структура оборотних активів має свої особливості. Вона характеризується тим, що основна частка належить запасам товарів: а саме 75,05% від загальної вартості оборотних активів у 2021 р., 92,05% у 2022 р., 83,07% у 2023 р. Питома вага дебіторської заборгованості за товари товариства у 2021 р. становила 2,39%, у 2022 р. – 2,38%, у 2023 р. відповідно – 5,45%. У підприємства є певна частка поточної дебіторської заборгованості з бюджетом, яка у 2023 р. становила 0,49%. Інша поточна дебіторська заборгованість є значною лише у 2021 р. – 20,08%, і у 2022-2023 р. становила 2,83%, 3,96%. Питома вага грошових коштів товариства є незначною: у 2021 р. їх частка становила - 0,6%, у 2022 р. зросла 0,12%, у 2023 р. зменшилася до 0,01%. Величина витрат майбутніх періодів є несуттєвою, хоча у 2023 р. зросла до 5,16%. Питома вага інших оборотних активів у 2021 р. – 0,64%, і у 2022 р. – 1,16%, у 2023 р. 1,24%.

Склад та структура активів підприємства значною мірою впливає на його ліквідності та платоспроможності.

Стан ліквідності ТОВ «Меблі Сіті» можна дослідити за показниками балансу. У таблицях 2.7, 2,8 відображено склад активів торговельного підприємства за ступенем ліквідності та склад пасивів відповідно до ступеня строковості. Баланс підприємства можна вважати абсолютноліквідним за виконання такої умови: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$.

Таблиця 2.7

Групування активів та пасивів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Активи	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Пасиви	2021 р.	2022 р.	2023 р.
A1	103,6	21,9	2,3	П1	3596,7	4314	14255,8
A2	3988,2	974,7	2383	П2	2005,4	1012,5	995
A3	13185,1	17079,5	21741,6	П3	0	0	0
A4	1,6	8,5	0	П4	11676,4	12758,1	15250,8

У 2021 та 2023 рр. відповідно до представленого складу активів і пасивів відповідно аналітична нерівність має наступний вигляд $A1 \leq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$. Якщо говорити про 2022 р., то $A1 \leq П1$; $A2 \leq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$. Тобто щороку не виконується перша умова ліквідності балансу, всі інші виконуються, крім 2022 р., що свідчить про можливість підприємства в майбутньому підвищити рівень ліквідності.

Платоспроможність та ліквідність ТОВ «Меблі Сіті» можна оцінити також за відносними показниками, що демонструють рівень співвідношення активів за ступенем ліквідності до поточних зобов'язань, зокрема, за показниками: коефіцієнти абсолютної, швидкої, загальної ліквідності. Динаміка їх представлена у таблиці 2.8.

У ТОВ «Меблі Сіті» у 2021 р коефіцієнт абсолютної ліквідності становив 0,02, а у 2022-2023 рр. дорівнював 0. Такі низькі значення даного показника обумовлені мізерним обсягом грошових коштів на рахунку. Тобто підприємство не в змозі зараз погашати термінові поточні зобов'язання. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності товариства також є низьким: воно дорівнює 0,73 у 2021 р., у 2022 спостерігається зниження до 0,19, у 2023 р.

незначне зростання до 0,27. Коефіцієнт загального покриття підприємства (загальної ліквідності) у 2021 р. становив 3,08, у 2022 р. – 3,39, у 2023 р. – 2,72. Таким чином він є вище нормативного значення.

Таблиця 2.8

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Меблі Сіті» у 2021– 2023 рр.

Коефіцієнти	На кінець року,			Відхилення (+,-) 2023-2021 рр.
	2021	2022	2023	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0	0	-0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,73	0,19	0,27	-0,46
Коефіцієнт загального покриття	3,08	3,39	2,72	-0,37

Таким чином, у ТОВ «Меблі Сіті» сформована така структура активів, що зумовлює низький рівень платоспроможності, хоча значення коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про потенційні платіжні можливості за умови своєчасних розрахунків за товари з дебіторами та подальшої реалізації товарних запасів.

2.3. Аналіз ефективності діяльності ТОВ «Меблі Сіті»

Фінансова безпеку підприємства характеризує система показників, в основі є оцінка фінансового стану підприємства, фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ефективності формування та використання капіталу підприємства. Отже оцінка фінансової безпеки також включає аналіз ефективності діяльності підприємства, характеризується показниками фінансових результатів.

Для оцінки впливу доходів, витрат та прибутку ТОВ «Меблі Сіті» на його фінансову безпеку побудовано три аналітичні таблиці, де відображено їх зміну за досліджуваний період, табл.2.10, 2.11, 2.12.

Таблиця 2.10

Динаміка доходів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відхилення 2023 -2021 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	69656,9	59865,2	54753,5	-14903,4	-21,40
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0
Разом доходи	69656,9	59865,2	54753,5	-14903,4	-21,40

У 2023 р. чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Меблі Сіті» зменшився порівняно з 2022 р. та 2021 р. Зменшення доходу за три роки становило 14903,4 тис. грн. (21,4%). У 2023 р. він становив 54753,5 тис. грн, у 2021 р. чистий дохід становив 54753,5 тис. грн. Інших операційних доходів підприємство не отримувало.

Таблиця 2.11

Динаміка витрат ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відхилення 2023 -2021 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Собівартість реалізованої продукції	63 415,9	53808,0	49829,6	-13586,3	-21,42
Інші операційні витрати	5194,0	6668,3	4381,4	-812,6	-15,64
Інші витрати	290,9	392,8	91,6	-199,3	-68,51
Разом витрати	68900,8	60869,1	54302,6	-14598,2	-21,19

Собівартість реалізованої продукції товариства має таку ж тенденцію як і чистий дохід від реалізації (табл. 2.11): у 2023 р. – 49829,6 тис. грн., у 2022 р. – 53808 тис. грн., у 2021 р. – 63415,9 тис. грн. У ТОВ є суми інших операційних витрат: у 2021 р. вони становили 5194 тис. грн., у 2022 р. – 6668,3 тис. грн, у 2023 р. – 4381,4 тис. грн. У підприємства також спостерігаються інші витрати у 2021- у сумі 290,9 тис. грн. у 2022 р. у сумі 392,8 тис. грн. у 2023 р. – 91,6 тис. грн. таблиця 2.11. За досліджуваний період всі витрати підприємства зменшилися на 14598,2 тис. грн.(21,19%).

Зазначені тенденції зміни доходів та витрат позначилася на зміні кінцевого фінансового результату, а саме чистого прибутку (збитку) підприємства. Зокрема, чистий прибуток у 2021 р. дорівнював 620 тис. грн., у 2022 р. підприємство отримало збитки у сумі 10003,9 тис. грн, у 2023 р. прибуток у сумі 450,9 тис. грн. Тому в цілому порівнюючи прибуток 2021 р. із 2021 р. спостерігається зменшення на 169,1 тис. грн (27,27%), хоча порівнюючи із 2022 р. підприємство покращило фінансовий результат, таблиця 2.12

Таблиця 2.12

Динаміка показників прибутку ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 -2021 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Прибуток до оподаткування	756,1	- 1003,9	450,9	-305,2	-40,37
Податок на прибуток	136,1	0	0	-136,1	-100,00
Чистий прибуток	620,0	-1003,9	450,9	-169,1	-27,27

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр. представлена на рис. 2.5.

Отримання позитивного фінансового результату ТОВ «Меблі Сіті» залежить від доходів, які характеризують реалізацію та попит на товар. В той же час впливає на формування прибутку динаміка сукупних витрат. У 2021 році діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «Меблі Сіті» була найефективнішою порівняно із наступними роками діяльності. У 2022 році внаслідок воєнного стану, попит на товар зменшився, і як наслідок відбулося зменшення обсягу доходів і витрат, але темп зменшення доходів був більший порівняно з темпом зменшення витрат, тому товариство в перше за свою діяльність за підсумками роботи отримало збиток. У 2023 р. доходи підприємства незначно зменшилися порівняно із попереднім роком, а обсяг витрат значно зменшився, тому підприємство отримало чистий прибуток.

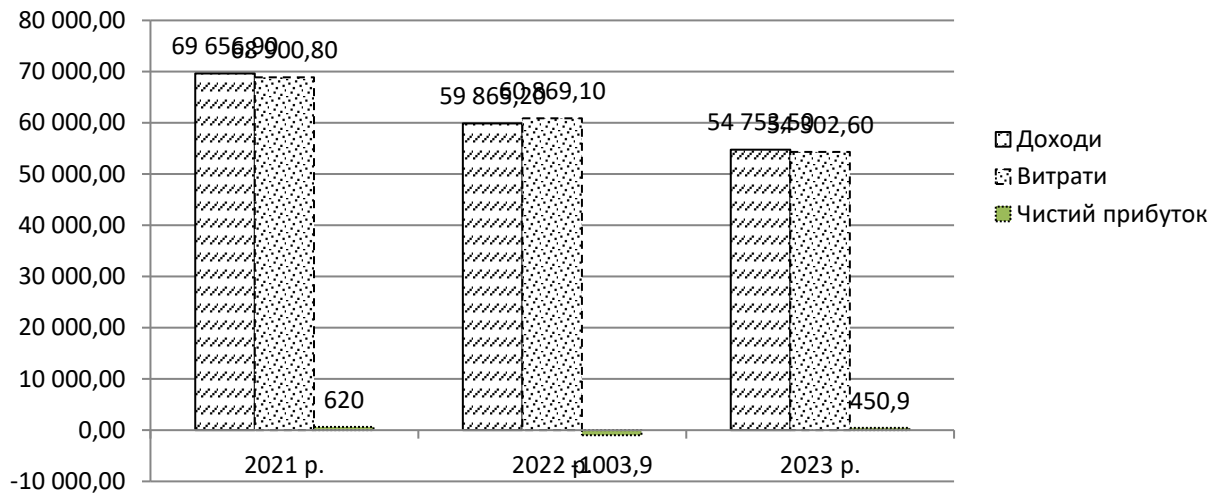

Рис. 2.5. Динаміка показників фінансової результативності ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр., тис. грн.

У таблиці 2.13 представлені результати розрахунку показників рентабельності ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр.

Таблиця 2.13.

Показники рентабельності ТОВ «Меблі Сіті» у 2021–2023рр., %

Найменування показників	2021 p.	2022 p.	2023 p.	Відхилення (+,-) 2023 до 2021 рр.
Рентабельність капіталу	3,82	-5,68	2,14	-1,68
Рентабельність реалізації продукції	0,89	-1,68	0,82	-0,07
Рентабельність власного капіталу	5,45	-8,22	3,22	-2,23
Рентабельність оборотного капіталу	3,81	-5,68	2,14	-1,67

У ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр. показники рентабельності не мали сталої тенденції. Зокрема, у 2021 р. рентабельність капіталу торговельного підприємства становила 3,82%, у 2022 р. мала негативне значення- (-5,68%), у 2023 р. становила 2,14%. Тобто 2021 рр. підприємство напрацювало певний рівень ефективності використання капіталу у рамках виду діяльності, але 2022 р. характеризується його різким зменшенням, у 2023 р. підприємство змогло адаптуватися до нових умов господарювання.

Значення рентабельності реалізації продукції підприємства є дуже низьким навіть у сприятливій періоди діяльності. Це пояснюється малою величиною чистого прибутку в порівнянні із обсягом чистого доходу від реалізації продукції товариства. У 2021 р. рентабельність реалізації продукції дорівнювала 0,89%, у 2022 р. мала негативне значення -1,68%, у 2023 зросла до 0,82%. Рентабельність власного капіталу має свої особливості на підприємстві, у 2021 р. становила 5,45%, у 2022 р. зменшилася до (- 8,22%), у 2023 р. становила 3,22%.

Рентабельність оборотного капіталу ТОВ характеризує ефективність використання його основної частини активів - оборотних. Значення показника майже повністю співпадає зі значенням рентабельності капіталу підприємства, так як необоротних активів у товариства майже немає. Значення показника у 2021 р. – 3,81%, у 2022 р. – негативне 5,68%, у 2023 р. – позитивне 2,14%.

Також для повної оцінки ефективності діяльності підприємства, в якого переважає оборотний капітал, варто проаналізувати показники його ділової активності, таблиця 2.14.

Таблиця 2.14

Аналіз ділової активності ТОВ «Меблі Сіті» за 2021-2023 рр.

Найменування показників	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+,-) 2023 до 2021 рр.
Коефіцієнт оборотності капіталу	4,28	3,39	2,59	-1,69
Тривалість обороту капіталу, дні	85,36	107,81	140,70	55,34
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,29	3,39	2,59	-1,70
Тривалість обороту оборотних активів, дні	85,14	107,78	140,67	55,53
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	20,78	24,13	32,61	11,83
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні	17,57	15,13	11,19	-6,38

Найвищий рівень ділової активності ТОВ спостерігався у 2021 р. Зокрема, значення коефіцієнту оборотності капіталу у 2021 р. дорівнювало

4,28 обороти, у наступний рік знизилося до 3,39, у 2023 р. – 2,59 обороти. У 2021 р. тривалість одного обороту капіталу підприємства - продавця меблів дорівнювала 85,36 дні, у 2022 вже 107,81, у 2023 р. – 140,7 днів. Тобто у 2021-2023 рр. відбувається сповільнення швидкості обороту оборотного капіталу підприємства.

Значення коефіцієнта оборотності оборотних активів товариства є майже співпадає із коефіцієнтом оборотності капіталу, так як капітал ТОВ «Меблі Сіті» переважно вкладений в оборотні активи. Також значення тривалості обороту оборотного капіталу не відрізняється від значення тривалості обороту капіталу.

Значення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Меблі Сіті» зростає щороку: у 2021 р. воно дорівнювало 20,78 обороти, у 2022 р. зросло до 24,13, у 2023 р. зросло до 32,6 обороти. В свою чергу змінюється період погашення дебіторської заборгованості: на 6,38 дні за три роки.

Отже, ТОВ «Меблі Сіті» ефективного використовувало фінансові ресурси у 2021 р., у 2022 р. підприємство отримало відємний фінансовий результат, що вплинуло негативно на його фінансову безпеку. Але у 2023 р. підприємство змогло оптимізувати витрати та отримало незначний обсяг чистого прибутку.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «МЕБЛІ СІТІ»

3.1. Діагностика фінансової безпеки як складова механізму її забезпечення на підприємстві

В науковій літературі висвітлюються різні підходи до оцінки фінансової безпеки підприємства. В основному, пропонується для цього проводити аналіз фінансового стану з використанням коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності, рентабельності, маневреності власного капіталу [4, с. 207]. При цьому дослідники зазначають, що обов'язковим є використання порогових (граничних) значень індикаторів фінансової безпеки, за межами яких «фінансова система підприємства втрачає спроможність до динамічного розвитку, стає об'єктом, який втрачає свою ліквідність, тому їй загрожує банкрутство» [30, с. 74].

На нашу думку, для діагностики фінансової безпеки підприємства необхідно проводити аналіз фінансового стану та визначення ймовірності настання банкрутства. Основними складовими аналізу фінансового стану повинні бути: аналіз ліквідності та платоспроможності; аналіз фінансової стійкості; аналіз показників рентабельності та ділової активності; співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості.

Розраховані фактичні значення необхідно порівнювати з їх нормативними чи пороговими значеннями. Погоджуючись із набором індикаторів та показників, запропонованих ученими, вважаємо, що найбільш доцільним методичним прийомом діагностики фінансової безпеки підприємства є використання інтегрального показника, обчисленого за допомогою дискримінантного аналізу.

Суть дискримінантного аналізу полягає в тому, що за допомогою математично-статистичних методів будується функція та обчислюється інтегральний показник, на підставі якого з певною ймовірністю можна

передбачити банкрутство суб'єкта господарювання [23, с. 334]. Для оцінки ймовірності банкрутства О. О. Терещенком були запропоновані дискримінантні моделі для різних галузей економіки, за якими обчислюється інтегральний показник фінансового стану [27, с. 115]. З того часу, звичайно, змінилися умови функціонування підприємств, тому кожному підприємству варто розробляти власну дискримінантну модель, підбравши показники, які здійснюють найбільший вплив на його фінансовий стан.

Офіційна статистична інформація, що стосується діяльності всієї сукупності вітчизняних підприємств, дозволяє провести діагностику фінансової безпеки суб'єктів господарювання за такими показниками: рентабельності, фінансової стійкості, ділової активності та ліквідності. На офіційному сайті Державної служби статистики України у розділі «Діяльність підприємств» містяться такі дані:

- фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності;
- фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні та малі підприємства;– чистий прибуток (збиток) підприємств:
- формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності;
- рентабельність операційної та усієї діяльності підприємств за видами економічної діяльності;
- показники балансу підприємств за видами економічної діяльності (необоротні активи підприємств, оборотні активи, власний капітал, поточні зобов'язання і забезпечення).

Для постійного забезпечення фінансової безпеки на великих підприємствах слід впроваджувати систему управління фінансовою безпекою, основою якої повинна стати діяльність служби внутрішнього аудиту. «Під поняттям внутрішнього аудиту слід розуміти встановлену внутрішніми документами компанії діяльність з контролю за усіма

складовими управління і різними аспектами функціонування компанії, яка здійснюється персоналом спеціального контрольного органу в межах встановлених нормативів» [16, с. 120]. Основною особливістю внутрішнього аудиту є те, що він виконується під час здійснення і документального оформлення господарських операцій, що дає змогу своєчасно виявити недоліки в роботі і вжити відповідних заходів щодо їх попередження.

Вважаємо, що функціями служби внутрішнього аудиту на підприємстві повинні бути наступні:

- контроль за витрачанням ресурсів підприємства, аналіз ефективності їх використання
- контроль за дотриманням законодавчих і нормативних вимог у процесі господарювання;
- розроблення рекомендацій щодо удосконалення системи бухгалтерського обліку підприємства
- розроблення методики аналізу фінансової безпеки підприємства;
- проведення діагностики рівня фінансової безпеки підприємства за розробленою методикою;
- розроблення проектів управлінських рішень щодо управління фінансовою безпекою підприємства;
- надання консультацій керівництву в процесі планування діяльності та з питань підвищення ефективності бізнес-процесів.

Для успішного функціонування системи управління фінансовою безпекою підприємства потрібне належне інформаційне забезпечення. Джерелами інформації для аналізу зовнішнього середовища є публічна звітність та наукові публікації у спеціальних виданнях. Для управлінського аналізу та діагностики фінансового стану та фінансової безпеки підприємства слід використовувати дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Джерела необхідної інформації для визначення ймовірності появи кризових явищ та зниження фінансової безпеки підприємства узагальнено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Джерела інформації для визначення ймовірності появи кризових явищ та зниження фінансової безпеки підприємства

Напрями дослідження	Джерела інформації	Показники та параметри діяльності, що аналізуються
Фінансові результати діяльності	Матеріали бухгалтерського обліку, фінансовий план, форми фінансової звітності	Структура витрат, витрати на 1 грн виробленої продукції, структура доходів, прибуток
Стан фінансової спроможності підприємства	Форми фінансової звітності	Показники: рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей
Ефективність управління фінансовими ресурсами	Установчі документи, форми фінансової звітності	Структура власного та позикового капіталу, аналіз грошових потоків
Якість менеджменту та ефективність управління	Договори з кредиторами та дебіторами, акти перевірок, форми фінансової звітності	Прострочена дебіторська та кредиторська заборгованість, розподіл грошових потоків, санкції
Прогноз зміни параметрів фінансового стану та фінансової спроможності	Бухгалтерська звітність, облікова політика, доходи та витрати, аудиторські висновки, прогнозна фінансова інформація (бізнес-план)	Склад майна і капіталу, непокриті збитки, суми дебіторської та кредиторської заборгованостей, прибуток, збиток, приплив і відтік грошових коштів, зміна капіталу

У процесі комплексного аналізу повинні використовуватись не лише дані звітної інформації, але і техніко-економічна, маркетингова, прогнозно-фінансова інформація, статистичні матеріали, результати аудиту.

Створення системи управління фінансовою безпекою підприємства потребує застосування комплексного підходу, який передбачає організацію роботи служби внутрішнього аудиту, розробку методик діагностики фінансової безпеки, проведення діагностики рівня фінансової безпеки підприємства за розробленою методикою.

Для успішного впровадження системи управління фінансовою безпекою у діяльність підприємства-необхідно також вирішити низку таких важливих заходів:

- поліпшити якість інформації для своєчасного і повного забезпечення усіх етапів прийняття рішень щодо підвищення фінансової безпеки підприємства;
- підвищити здатність менеджменту до передбачення і швидкої реакції на появу кризових явищ на підприємстві;
- підвищити якість колективних рішень, організувати обговорення проблем зниження фінансової безпеки підприємства з урахуванням різних точок зору.

3.2. Способи запобігання та нейтралізації загроз фінансовій безпеці підприємства

Розглянуті проблеми діяльності ТОВ «Меблі Сіті» щодо об'єкта дипломної роботи, що винятково досліджується, вимагають конкретні рішення щодо нейтралізації загроз фінансовій безпеці. Запобігання та нейтралізація загроз фінансовій безпеці компанії полягає в наступному:

1. зміцнення своїх прав як самостійного об'єкту ринкових відносин
2. усунення можливого впливу з боку недобросовісних конкурентів та зміцнення зв'язків із партнерами по бізнесу;
3. доведення появи різних загроз до їхньої мінімізації, аж до повного усунення.

Концепція системи фінансової безпеки підприємства повинна враховувати:

- 1) принципи системи забезпечення фінансової безпеки підприємств;
- 2) мету та завдання системи забезпечення фінансової безпеки;
- 3) чинники впливу на систему забезпечення фінансової безпеки;
- 4) механізми забезпечення фінансової безпеки;

5) напрями та заходи реалізації системи забезпечення фінансової безпеки.

На сьогоднішній день актуальною для ТОВ «Меблі Сіті» є розробка концепції системи забезпечення фінансової безпеки товариства. Метою концепції є забезпечення фінансової безпеки підприємства, ідентифікація та нейтралізація загроз та небезпек і забезпечення фінансової безпеки в поточному та стратегічному періоду. В рамках концепції виділяють завдання, механізми забезпечення та оцінка її ефективності. У загальному вигляді концепція забезпечення системи фінансової безпеки торговельного підприємства наведена на рис. 3.1

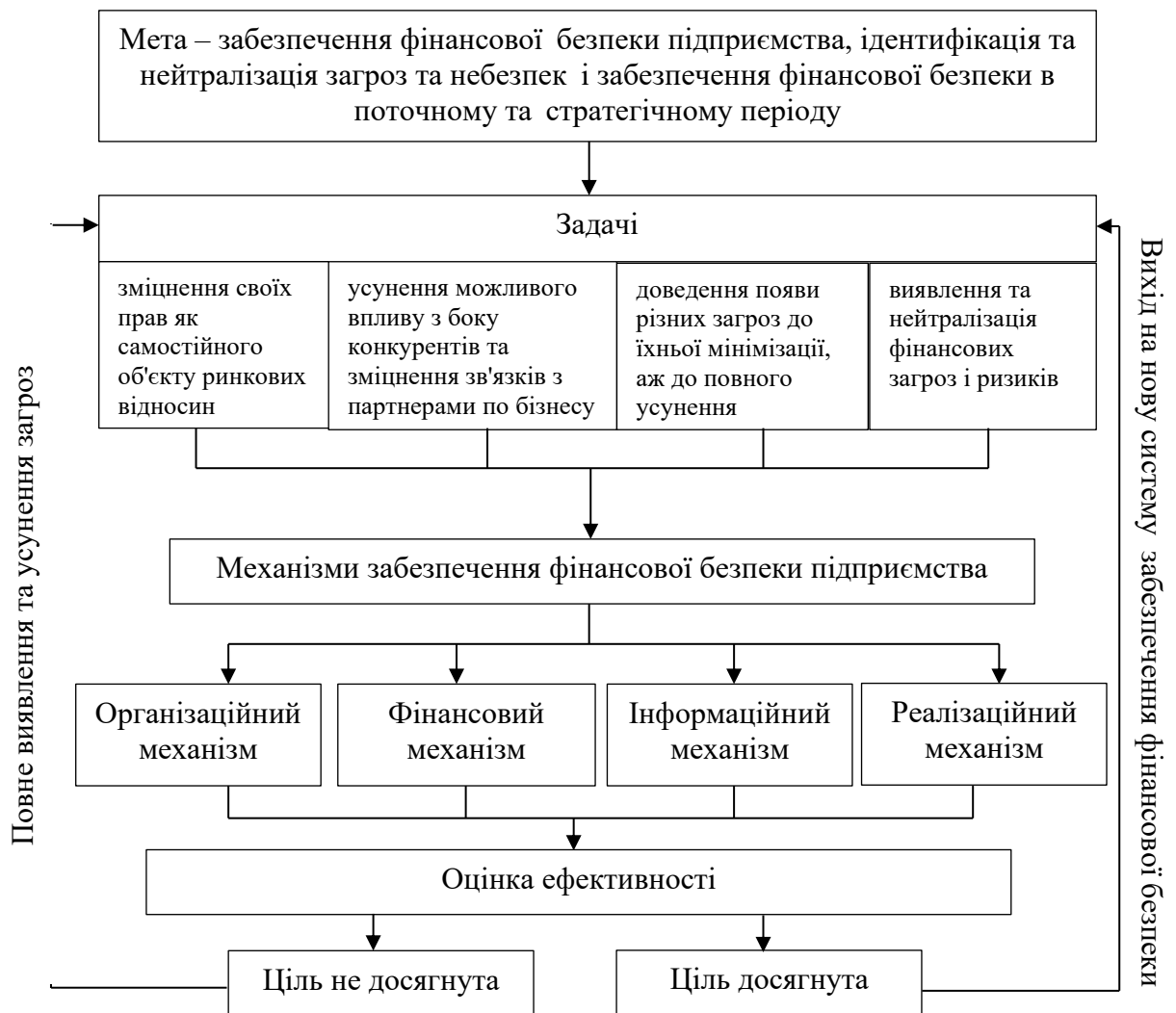

Рис. 3.1. Концепція системи забезпечення фінансової безпеки підприємства

До визначальних принципів, які лежать в основі забезпечення фінансової безпеки торговельного підприємства, належать наступні:

1. Принцип обґрунтованості визначає, що витрати на забезпечення фінансової безпеки підприємства не перевищують рівень реальних і потенційних ризиків, загроз і ризиків, а також рівень фінансових можливостей підприємства.

2. Принцип своєчасності вимагає, щоб системи безпеки підприємства негайно реагували на небезпеки, загрози та ризики, що виникають.

3. Принцип стратегічної спрямованості розвитку фінансової стійкості шляхом стратегічного зв'язку з основним бізнесом.

4. Науковий принцип визначає необхідність використання світового досвіду впровадження інноваційної діяльності на основі вимог об'єктивного економічного закону з урахуванням реальної ситуації та характеру економіки.

5. Принцип плановості включає участь різних служб підприємства в цих процесах з урахуванням цілей узгодження всіх планів підприємства та фінансового забезпечення. Цей принцип забезпечує постійну фінансову стабільність.

6. Цільовий принцип зосереджує увагу на стратегічних і тактичних цілях розвитку компанії та спрямований на забезпечення кінцевих результатів.

7. Принцип оптимізму пропонує вибір інноваційних варіантів розвитку, що забезпечують максимальне задоволення інтересів споживачів і суб'єктів господарювання ресурсами.

Для підтримки адекватного рівня фінансової безпеки необхідно вживати заходів на коротко- та довгостроковому горизонті. Короткострокові заходи передбачають:

- 1) покращення стану оборотного капіталу;
- 2) збалансоване управління портфелем зобов'язань;
- 3) захист рівня доходу від основної діяльності;
- 4) підтримання цільового рівня прибутковості;

5) забезпечення достатнього обсягу операційного грошового потоку.

Довгострокові заходи передбачають здійснення збалансованої фінансової політики підприємства та успішну реалізацію відповідних блоків його ринкової стратегії, а саме:

- 1) дотримання цільової структури капіталу;
- 2) балансування коротко- і довгострокових джерел фінансування;
- 3) підтримання конструктивних відносин з інвесторами та кредиторами;
- 4) захист ключових джерел доходу від основної діяльності;
- 5) забезпечення довгострокових конкурентних переваг.

Важливим завданням щодо усунення загроз є формування алгоритму дій менеджерів. З погляду застосування алгоритму дій із покращення рівня фінансової безпеки підприємства цікавою є праця Г. Алексіна [14, с. 40], де розглянуто алгоритм розробки та імплементації фінансової стратегії підприємства. У роботі пропонується використовувати матрицю, за якою фінансова позиція підприємства покращується в межах руху за квадрантами. Квадранти матриці визначаються в розрізі рівня фінансового важеля (Assets/Equity) та ROA (Return on Assets). Передбачається, що підприємство, яке прагне посилити свою фінансову позицію – а відтак і рівень фінансової безпеки – здійснює комплекс заходів із фінансового та ринкового управління в розрізі помірною зростання ROA за рахунок підвищення ефективності ведення господарської діяльності й нарощування рівня дохідності, а також збалансованого управління фінансовим важелем за рахунок оптимізації структури капіталу, балансування коротко- і довгострокових джерел фінансування відповідно до цілей підприємства.

Для удосконалення описаного вище алгоритму до пропонованої матриці фінансової стратегії необхідно включити проєкцію фінансової безпеки підприємства. Інша пропозиція полягає в тому, що для мінімізації впливу загроз фінансовій безпеці необхідно включити ключові показники ефективності з фінансової безпеки до стандартизованої системи Balanced Scorecard, що має використовуватися суб'єктом підприємництва в період

суттєвої економічної невизначеності. Також доцільно визначити систему кроків, що покликана усунути загрози фінансовій безпеці. Можна використати наступний комплекс дій:

1. Формування інформаційної бази аналізу.
2. Визначення факторів ендogenous та екзогенного середовищ, що впливають на підприємство.
3. Оцінка фінансового стану підприємства з погляду фінансової безпеки.
4. Розробка коротко- та середньострокового плану підприємства з фокусом на підвищення рівня фінансової безпеки.
5. Формування комплексу заходів, необхідних для виконання плану заходів із покращення стану фінансової безпеки.
6. Імплементация визначеного плану заходів.
7. Контроль і моніторинг виконання плану.
8. Оцінка ефективності вжитих заходів.
9. Внесення коригувань у комплекс заходів і застосування оновленого плану.

Застосування запропонованого комплексу дій має уможливити досягнення адекватного рівня фінансової безпеки за рахунок заходів мікрорівня. Важливим є також урахування дій економічних агентів на макрорівні, що мають бути взяті до уваги в плані дій.

Підсумовуючи, зазначимо, що українські підприємства в сучасних умовах вимушені діяти в турбулентному екзогенному та ендogenous середовищах. Це створює суттєві загрози для їхньої фінансової безпеки. Поміж ключових загроз виділено російську збройну агресію, пандемію, потенційну глобальну рецесію. Вплив на стан фінансової безпеки також справляє низка економічних, демографічних, соціальнокультурних, політико-правових факторів, що не є настільки яскраво вираженими порівняно зі згаданими вище загрозами. Підприємство як відкрита система перебуває у щільній взаємозалежності з іншими економічними агентами. З огляду на це забезпечення фінансової безпеки є критично важливим для широких груп

стейхолдерів (держави, домогосподарств, фінансових корпорацій, нефінансових корпорацій).

Аналіз фінансової безпеки товариства показав скорочення стабільних джерел фінансування, тяжіння до короткострокових зобов'язань – на шкоду власному капіталу й довгостроковим джерелам позикового фінансування. Усе це свідчить про погіршення стану фінансової безпеки на середньо- та довгостроковому горизонті. Це потребує імплементації на мікрорівні комплексу заходів, що покликані посилити стан фінансової безпеки й усунути загрози. Бажано системно застосовувати поєднання заходів як коротко-, так і довгострокового спрямування стосовно фінансової та ринкової позиції підприємства.

Отже, забезпечення фінансової безпеки підприємства - це складний та багатоплановий процес, який включає в себе як запобігання можливим загрозам, так і нейтралізацію їх впливу в разі виникнення. Основними способами запобігання та нейтралізації загроз фінансовій безпеці підприємства є:

1. Фінансове планування та прогнозування: ретельне планування фінансових потреб і ресурсів допомагає уникнути несподіваних ситуацій та дозволяє підприємству готуватися до можливих фінансових викликів.
2. Диверсифікація ризиків: розподілення фінансових ресурсів між різними інвестиціями та проектами може зменшити ризик фінансових втрат у випадку невдачі одного з напрямків.
3. Контроль над фінансами: посилення внутрішнього контролю над фінансовою діяльністю підприємства, включаючи аудит та перевірку фінансової звітності, може допомогти вчасно виявляти та запобігати фінансовим шахрайствам або помилкам.
4. Страхування: заключення страхових полісів на різні види ризиків (наприклад, вогню, крадіжки, відповідальності перед третіми особами тощо) допомагає зменшити фінансові втрати у випадку нещасних випадків або природних лих.

5. Регулярне оновлення та аналіз фінансової інформації: постійне оновлення та аналіз фінансових даних дозволяє вчасно реагувати на зміни у фінансовій ситуації підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення.
6. Співпраця з фахівцями з фінансів та юридичними консультантами: отримання порад від професіоналів у галузі фінансів та права допомагає підприємству ефективно управляти своїми фінансами та захищати їх від можливих загроз.

Ці заходи допомагають підприємству забезпечити стабільність та безпеку в фінансовій сфері, а також мінімізувати ризики втрат та негативного впливу зовнішніх факторів на його фінансовий стан.

ВИСНОВКИ

Фінансова безпека підприємства - це стан, при якому підприємство має достатні ресурси та можливості для виконання своїх фінансових зобов'язань та забезпечення стійкості у важких економічних умовах. Це означає, що підприємство має достатньо грошових коштів, щоб виплачувати заробітну плату, податки, кредити та інші витрати, а також мати резерви на непередбачені витрати або кризові ситуації.

Стабільне фінансове становище є результатом ефективної роботи підприємства в контексті управління всіма факторами виробництва з урахуванням змін екзогенного й ендогенного середовищ. Достатній рівень фінансової безпеки характеризується такими ознаками: висока платоспроможність, достатній рівень прибутковості, стабільні темпи середньострокового розвитку підприємства.

Підприємство як відкрита система перебуває в постійній взаємодії з іншими економічними агентами як на мікро-, так і на макрорівні. Через це поняття фінансової безпеки має розглядатися в контексті економічної безпеки загалом. З огляду на зазначене фінансова безпека підприємства є ключовим аспектом для широкого кола стейкхолдерів унаслідок їхньої залежності від економічних трансфертів. Високий рівень фінансової безпеки також сприяє більшій «незалежності» суб'єкта підприємництва від зовнішніх умов, у такий спосіб знижуючи свій ринковий і фінансовий ризики. Фінансова безпека перебуває у щільному зв'язку з ринковою позицією підприємства – чим стабільніші фінансовий результат і частка ринку, тим вищий рівень фінансової безпеки. З погляду фінансів підприємства це виявляється у співвідношенні власного та позикового капіталу. Зазвичай у міру розвитку підприємства зростає вага позикового фінансування у структурі його зобов'язань. Зростання ваги позикового капіталу в структурі зобов'язань є логічним шляхом розвитку фінансової політики підприємства – адже затрати на позикове фінансування є нижчими порівняно із затратами на власний капітал. Слід зазначити, що стан

слабкої фінансової безпеки підприємства має не тільки суто фінансову природу (через незбалансованість фінансової політики підприємства), але і ринковий базис унаслідок впливу факторів бізнес-середовища.

Основними складовими, що формують фінансову безпеку підприємства є забезпечення ліквідності, стійкість його до ризиків, ефективне фінансове планування та управління, стабільність прибутковості, диверсифікація ризиків та достатня кількість резервів.

У роботі досліджено стан фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті», що займається продажем меблів різних товаровиробників. Фінансові ресурси ТОВ «Меблі Сіті» у 2023 р. порівняно із 2021 р. зросли на 39,64%, найбільше зростання спостерігається у 2023 р. Зростання фінансових ресурсів відбулося за рахунок зростання власних і позикових джерел. Структура фінансових ресурсів ТОВ «Меблі Сіті» у останні три роки демонструє перевагу власного капіталу, питома вага власних фінансових ресурсів становила у 2021 р. – 67,58%. На кінець 2021 р. власний капітал складав 70,54%, у 2023 р. – 63,21 % від усіх джерел капіталу.

Власний капітал товариства помірно зростає. Такі зміни, насамперед, пов'язані із збільшенням зареєстрованого капіталу та появою додаткового капіталу. За три роки величина позикового капіталу зросла на 3274 тис. грн. (58,44%). Щороку у підприємства спостерігаються зобов'язання за короткостроковим банківським кредитуванням. Динаміка кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги мала тенденцію до збільшення, зросла на 20,34%.

Найбільша питома вага у капіталі торгівельного підприємства належить зареєстрованому капіталу, хоча її частка зменшується. У 2023 р. значно зросла частка інших поточних зобов'язань.

Внаслідок особливості господарської діяльності ТОВ «Меблі Сіті», активи насамперед представлені у значному обсязі запасів, а саме запасів меблів, виставлених у торгівельних залах.

Відповідно до традиційної методики визначення типу фінансової стійкості підприємству для забезпечення запасів необхідно мати значний обсяг власних джерел. Але аналіз складу та структури фінансових ресурсів товариства засвідчив, що воно користується і позиковими джерелами. У підприємства обсяг основних планових джерел не забезпечує формування необхідних товарних запасів, тому тип фінансової стійкості ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр. можна визначити як кризовий.

Для корегування оцінки фінансової стійкості відповідно до особливостей діяльності ТОВ «Меблі Сіті» було розраховано ряд відносних показників, що характеризують структуру джерел фінансових ресурсів. Товариство має значну частку власних фінансових ресурсів, тому більшість відносних показників фінансової стійкості мають значення, що засвідчує рівень фінансової стійкості на належному рівні та середній рівень фінансової безпеки підприємства. Так, значення коефіцієнта автономії у 2021 р. дорівнює 0,68, у 2022 р. 0,71, у 2023 р. – 0,63.

Щодо складу активів товариства, то вони переважно представлені оборотними активами, що зросли за 2021-2023 рр. на 39,65%. Більше 99 відсотків активів є оборотними. У 2023 р. у підприємства взагалі оборотні активи займають всі 100% активів.

Оборотні активи аналізованого підприємства представлені запасами товарами у значному розмірі, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами, витратами майбутніх періодів та іншими оборотними активами.

Структура оборотних активів характеризується тим, що основна частка належить запасам товарів: а саме 75,05% від загальної вартості оборотних активів у 2021 р., 92,05% у 2022 р., 83,07% у 2023 р. Питома вага дебіторської заборгованості за товари товариства зросла у 2023 р. до 5,45 %. Питома вага грошових коштів товариства є незначною: у 2023 р. зменшилася до 0,01%. Баланс підприємства є неліквідним, хоча є можливості в майбутньому підвищити рівень його ліквідності. Щодо відносних показників ліквідності та

платоспроможності, то коефіцієнт абсолютної ліквідності становив 0,02, а у 2022-2023 рр. дорівнював 0. Такі низькі значення даного показника обумовлені мізерним обсягом грошових коштів на рахунку. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності товариства також є низьким. Коефіцієнт загального покриття підприємства (загальної ліквідності) є вище нормативного значення.

Таким чином, у ТОВ «Меблі Сіті» сформована така структура активів, що зумовлює низький рівень платоспроможності, хоча значення коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про потенційні платіжні можливості за умови своєчасних розрахунків за товари з дебіторами та подальшої реалізації товарних запасів.

Фінансова безпеку підприємства характеризує система показників, в основі є оцінка фінансового стану підприємства, фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ефективності формування та використання капіталу підприємства. Отже оцінка фінансової безпеки також включає аналіз ефективності діяльності підприємства, характеризується показниками фінансових результатів.

У 2023 р. чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Меблі Сіті» зменшився порівняно з 2022 р. та 2021 р. Зменшення доходу за три роки становило 21,4%. Собівартість реалізованої продукції товариства має таку ж тенденцію як і чистий дохід від реалізації. Зазначені тенденції зміни доходів та витрат позначилася на зміні кінцевого фінансового результату, а саме чистого прибутку (збитку) підприємства. Зокрема, чистий прибуток у 2021 р. дорівнював 620 тис. грн., у 2022 р. підприємство отримало збитки у сумі 10003,9 тис. грн, у 2023 р. прибуток у сумі 450,9 тис. грн. Тому в цілому порівнюючи прибуток 2023 р. із 2021 р. спостерігається, хоча порівнюючи із 2022 р. підприємство покращило фінансовий результат.

У ТОВ «Меблі Сіті» у 2021-2023 рр. показники рентабельності не мали сталої тенденції. У 2021 рр. підприємство напрацювало певний рівень ефективності використання капіталу у рамках виду діяльності, але 2022 р.

характеризується його різким зменшенням, що вплинуло негативно на його фінансову безпеку. Але у 2023 р. підприємство змогло оптимізувати витрати та змогло адаптуватися до нових умов господарювання.

Розглянуті проблеми діяльності ТОВ «Меблі Сіті» щодо об'єкта дипломної роботи, вимагають конкретні рішення щодо нейтралізації загроз фінансовій безпеці.

Для підтримки адекватного рівня фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті» необхідно вживати заходів на коротко- та довгостроковому горизонті. Короткострокові заходи передбачають:

- 1) покращення стану оборотного капіталу;
- 2) збалансоване управління портфелем зобов'язань;
- 3) захист рівня доходу від основної діяльності;
- 4) підтримання цільового рівня прибутковості;
- 5) забезпечення достатнього обсягу операційного грошового потоку.

Довгострокові заходи передбачають здійснення збалансованої фінансової політики підприємства та успішну реалізацію відповідних блоків його ринкової стратегії, а саме:

- 1) дотримання цільової структури капіталу;
- 2) балансування коротко- і довгострокових джерел фінансування;
- 3) підтримання конструктивних відносин з інвесторами та кредиторами;
- 4) захист ключових джерел доходу від основної діяльності;
- 5) забезпечення довгострокових конкурентних переваг.

Також доцільно визначити систему кроків, що покликана усунути загрози фінансовій безпеці. Можна використати наступний комплекс дій:

1. Формування інформаційної бази аналізу.
2. Визначення факторів ендогенного та екзогенного середовищ, що впливають на підприємство.
3. Оцінка фінансового стану підприємства з погляду фінансової безпеки.
4. Розробка коротко- та середньострокового плану підприємства з фокусом на підвищення рівня фінансової безпеки.

5. Формування комплексу заходів, необхідних для виконання плану заходів із покращення стану фінансової безпеки.

6. Імплементация визначеного плану заходів.

7. Контроль і моніторинг виконання плану.

8. Оцінка ефективності вжитих заходів.

9. Внесення коригувань у комплекс заходів і застосування оновленого плану.

Застосування запропонованого комплексу дій має уможливити досягнення адекватного рівня фінансової безпеки, мінімізувати ризики втрат та негативного впливу зовнішніх факторів на його фінансовий стан.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушків Б.М, Малюта Л.Я. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
2. Антонова О. В. Формування механізму управління фінансовою безпекою торгівельною мережею *Вісник Львівської комерційної академії: Зб. наук. праць. Серія «Економічна»*. Вип. 53. С. 12- 16.
3. Бондарчук Н. В., Фесенко А. В. Управління системою фінансової безпеки підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 9(61). С. 237–240.
4. Варналій З. С., Мехед А. М. Теоретико-методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Випуск 32. С. 203–211.
5. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності. *Scientific Collection "InterConf"*, (31): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference "Science and Practice: Implementation to Modern Society". October, 2020. Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2020. № 1 (31). P. 38–45.
6. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *The 7th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development"* (December 22–24, 2021). BoScience Publisher, Chicago, USA. 2021. С. 751–762. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/MODERN-DIRECTIONS-OF-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT22-24.12.21.pdf>
7. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності. *SCIENTIFIC COLLECTION "INTERCONF"* (Manchester, Great Britain). № 1 (31). 2020. С. 38–45. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4862>.

8. Довбня С. Б., Діагностика економічної безпеки підприємства як інструмент визначення напрямів його інноваційного розвитку .Київ:КНЕУ 2008. 36с.
9. Дубинська О. С. Визначення рівня фінансово-економічної безпеки на підставі аналізу фінансової звітності підприємства. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. Випуск 5. С. 112–122.
10. Єпіфанов, А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009. 295 с.
11. Єрмошенко М. М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства: препринт наукової доповіді. Київ: Національна академія управління, 2009. 78 с.
12. Картузов Є. П. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття, зміст, значення і функціональні аспекти. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 8(134). С. 172–182.
13. Краснокутська Н. С., Коптєва Г. М. Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості. *БізнесІнформ*. 2019. № 7. С. 14–19.
14. Коць Д. В. Характеристика сутності фінансової безпеки підприємств в умовах змін *Інфраструктура ринку* Випуск 71. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-27>
15. Новіченко, Л., & Свирида, О. Фінансова безпека підприємства як основа фінансової безпеки держави. *Цифрова економіка та економічна безпека*, (4 (04), (2023). С. 27-31. <https://doi.org/10.32782/dees.4-5>
16. Назаренко Т. П. Служба внутрішнього аудиту: особливості організації. *Економічний аналіз*. 2016. Том 23. № 2. С. 119–125.
17. Носань Н. С. Актуальні загрози та ризики фінансової безпеки України на межі посткризового та євроінтеграційного періодів. *Причорноморські економічні студії. Економіка та управління національним господарством*. 2019. № 40. С. 35–39.

18. Пасічник В. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою. Демократичне врядування. 2011. Вип. 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2011_7_7.
19. Пігуль Н. Г., Хомутенко А. В. Теоретичні основи фінансової безпеки підприємства та механізм управління нею. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 2. С. 80-87. URL: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/17/10-80-87.pdf>
20. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В. Фінансова безпека страхового ринку України. ModernEconomics. 2021. № 28. С. 110–117.
21. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія. Київ : ЦУЛ, 2015. 128 с.
22. Ситник Н., Гаврецька І. Фінансова безпека суб'єктів господарювання як важлива складова економічної безпеки держави: Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten "ΛΟΓΟΣ" zuden Materialiender II internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 1), Wien, 26. November, 2021. Wien-Vinnytsia: List Verlag. In Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschafts plattform, 2021. С. 181–185.
23. Сич О. А., Калічак І. І. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства. Молодий вчений. 2017. № 2. С. 333–339.
24. Солодовнік О. О. Основні підходи до оцінювання економічної та фінансової безпеки: сутність і напрями вдосконалення. Бізнес Інформ. 2021. № 2. С. 6–12.
25. Талавіра Є. В. Дослідження ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 6. С. 1–6.
26. Тітенко, З. Теоретичні основи фінансової безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*, (2022). (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-76>

27. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : Монографія. Київ : КНЕУ, 2004. 268 с.
28. Химич І. Г., Винник Т. М., Константюк Н. І. та ін. Фінансова безпека підприємства як антикризовий метод управління. *Modern Economics*. 2021. № 25. С. 153–159.
29. Цвайг Х. І., Галайко Н. В. Загрози фінансовій безпеці підприємства та шляхи їх усунення. *Причорноморські економічні студії*. Серія: Економіка та управління підприємствами. 2016. № 11. С. 181–185.
30. Черненко О. С. Індикатори оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 3. С. 71–78.
31. Aleksin, G. Financial Strategy Formulation and Implementation under Economic Uncertainty: Ukrainian companies' case. *VUZF Review*. 2020. № 5 (2). С. 38–47.
32. Burkaltseva D, Borsch L, Blazhevich O, Frolova E, Labonin I. Financial and economic security of business as a primary element in the economic system. *Revista: Espacios*, 2017. Vol. 8, № (33). P. 3–20.
33. Gavurova, B., Paskova, M., Misankova, M., Smrcka, L. Predictive potential and risks of selected bankruptcy prediction models in the Slovak business environment. *Journal of Business Economics and Management*. 2017. № 18 (6). С. 1156–1173.
34. Festa, G., Rossi, M., Kolte, A., Marinelli, L. The contribution of intellectual capital to financial stability in Indian pharmaceutical companies. *Journal of Intellectual Capital*. 2021. № 2 (22). С. 337–359.
35. Franchuk, V., Omelchuk, O., Melnyk, S., Kelman, M., & Mykytyuk, O. Identification the ways of counteraction of the threats to the financial security of high-tech enterprises. *Business: Theory and Practice*, 2020. № 21(1). P. 1–9.
36. Haber J, Bukhtiarova A, Chorna S, Lastremska O Forecasting the level of financial security of the country on the example of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*, 15 2018, (3): 304–317.

37. Lezgovko, A. Financial reinsurance: the effective tool of insurance company's stability management. *Business: Theory and Practice*, 2017. № 8(2). P. 112–118.
38. Naranchimeg, L., Enkhamgalan, C. Some Issues of Financial Stability Analysis. *iBusiness*. 2020. № 12. C. 140–149.
39. Roosevelt F. (2004) *Conversations by the fireplace. About the crisis, oligarchs and war*. K. Publisher: Batkivshchyna, 352 p.
40. Rushchyshyn, N., Medynska, T., Nikonenko, U., Kostak, Z., & Ivanova, R. Regulatory and legal component in ensuring state's financial security. *Business: Theory and Practice*, 2021. № 22(2). P. 232–240.
41. Siekelova, A., Kovalova, E., Ciurlău, F. Prediction Financial Stability of Romanian Production Companies Through Altman Z-Score. *Ekonomickomanazerske spektrum*. 2019. № 2 (13). C. 89–97.
42. Son, H., Hyun, C., Phan, D., Hwang, H. J. Data analytic approach for bankruptcy prediction. *Expert Systems with Applications*. 2019. № 138. C. 112816.

АНОТАЦІЯ

Туранська А. О. Фінансова безпека підприємства та шляхи її забезпечення. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти формування фінансової безпеки підприємства. Розглянуто сутність фінансової безпеки, охарактеризовані її складові. Здійснено оцінку стану фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті» на основі річної фінансової звітності. Визначено шляхи забезпечення фінансової безпеки ТОВ «Меблі Сіті».

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, нейтралізація фінансових ризиків, ліквідність, механізм забезпечення фінансової безпеки, прибутковість.

ABSTRACT

Turanska Anna Financial security of the enterprise and ways to ensure it. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

The theoretical and practical aspects of the formation of the financial security of the enterprise are disclosed in the qualification work. The essence of financial security is considered, its components are characterized. An assessment of the state of financial security of «Meбли Siti» LLC was carried out on the basis of annual financial statements. Ways to ensure the financial security of «Meбли Siti» LLC have been determined.

Keywords: financial security of the enterprise, neutralization of financial risks, liquidity, mechanism for ensuring financial security, profitability.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ А. О. Туранська